

1. Делія О. Особистість керівника як чинник ефективного управління: Економічний аналіз, 2012. Т. 11(2).. 187 с.
2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014р. №1556-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (дата звернення: 10.04.2024 р.).
3. Кірдан, О., Кірдан, О. Формування soft skills здобувачів вищої освіти в освітньому процесі закладу вищої освіти // Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи : Збірник наукових праць випуск (2(6), м. Умань, 2021 р. Умань, 2021. С. 152–160.
4. Фамілярська Л. Л. Особливості розвитку сучасного педагога в системі післядипломної освіти // Science Rise: Pedagogical Education № 6(14), 2014. С. 43-45.

УДК 7.067.3 + 377/378

Ольга ЛУКОВСЬКА, доктор мистецтвознавства, професор
кафедри книжкової та станкової графіки,
Львівська академія друкарства, м. Львів, Україна;
стипендіатка польської комісії до справ Юнеско,
Університет Марії Кюрі-Склодовської в Любліні,
м. Люблін, Польща

Тетяна НЕСТОРЕНКО, кандидат економічних наук, доцент
кафедри економіки, підприємництва та фінансів,
Бердянський державний педагогічний університет,
м. Запоріжжя, Україна

Олександр НЕСТОРЕНКО, PhD, кафедра інформатики,
Сілезька академія,
м. Катовіце, Польща

ОСВІТА ЧЕРЕЗ МИСТЕЦТВО: ПАТРІОТИЧНІ ПЛАКАТИ В СУЧАСНИХ ЕКСПОЗИЦІЯХ

Анотація. Розглядається освіта через призму мистецтва, яке є найефективнішим інструментом ідеологічного впливу. Визначено авторами особливості патріотичних плакатів в мистецьких експозиціях, їх освітню роль у вихованні патріотизму та національної свідомості.

Ключові слова: освіта, мистецтво, патріотичність.

Війна в Україні загострила потребу у вихованні патріотизму та національної свідомості суспільства, особливо у підростаючого покоління. Мистецтво, яке завжди було і залишається одним із найефективніших інструментів ідеологічного впливу, у цьому процесі відіграє значну роль. Незважаючи на складні воєнні умови виставкові зали та галереї продовжують свою роботу, адаптуються та пристосовуються, залишаючись культурними осередками єднання та підтримки людей. Роль виставкових центрів у воєнний час стає особливо важливою, адже вони доводять, що війна – це не лише час руйнування, але й час активного мистецького творення.

Серед розмаїття художніх видів найбільшої популярності від 24 лютого 2022 року набуло плакатне мистецтво на патріотичну та антивоєнну тематику. Це своєрідний феномен, який потребує ретельного аналізу. У сучасному світі плакати з їхньою емоційною виразністю, лаконічністю вислову, форми та кольору, а також доступністю поширення стали важливим засобом візуальної комунікації, який здатен не лише інформувати, але й формувати й виховувати ціннісні орієнтири. Саме ці аспекти визначають актуальність нашого дослідження.

Отже, **мета дослідження** – визначити особливості патріотичних плакатів в мистецьких експозиціях та визначити їх освітню роль у вихованні патріотизму та національної свідомості.

Основою для написання статті стали дослідження багатьох науковців, чії праці присвячені вивченню певних аспектів діяльності мистецьких та виставкових інституцій, а також мистецьких вишів. Особливої уваги заслуговують статті про мистецьку освіту в реаліях війни. Зокрема, інформація була почерпнута з публікацій О. Комаровської, О. Луковської, Т. Несторенко, О. Цугорки та багатьох інших дослідників [1-4].

При розгляді матеріалів про плакати воєнного часу до уваги бралися численні статі, дописи, рецензії в інтернет-виданнях як в Україні, так і за кордоном [5]. У цих та багатьох інших дописах довідуємося про напрямки розвитку плакатів, освітню роль та вплив сучасного плаката на людську свідомість.

Під час війни мистецькі патріотичні виставки мають особливий сенс. Вони стають символом стійкості українського народу, його незламного духу та віри у перемогу. Патріотичне мистецтво, а зокрема, плакат стає потужним інструментом у цій боротьбі з ворогом. Яскраві та влучні гасла й образи не лише піднімають бойовий дух й об'єднують людей, а й формують національну ідентичність, зберігають пам'ять про героїв та події війни.

У тематичному спрямуванні безперечно першість належить плакатам про війну в Україні та політичним сюжетам. Такі плакати зображують героїзм українських воїнів, нищість росії, біль втрат та віру в перемогу. Плакати воєнного часу безумовно ввійдуть в історію та будуть свідчити про стійкість та патріотичність українського народу.

Поza увагою митців не залишаються також теми екології та екоциду, спричиненого війною: ці роботи закликають зберегти та рятувати довкілля та спонукують задуматися про відповідальність за майбутнє планети.

Ще однією важливою темою є Україна та її культурно-мистецьке та історичне надбання, зокрема, серії зображень, присвячені ювілеям видатних постатей. Ці роботи, пропагуючи українське, мають не лише ідеологічний, а й інформаційно-просвітницький характер. Трохи менше, проте також зустрічаємо

у плакатах соціальні теми, такі як бідність, корупція, нерівність, які за допомогою різноманітних образно-виражальних засобів емоційно впливають на глядачів, закликаючи до змін та активних дій.

Плакатне мистецтво дозволяє висловити свої емоції, почуття, поділитися своїм досвідом, відчувати себе частиною чогось більшого. Цьому сприяють серйозні виставкові експозиції, які дають відчуття спільності. Тут варто зазначити про галереї та виставкові простори, де виставки плакатного мистецтва є пріоритетним напрямком діяльності.

Так, вагомим мистецьким осередком, де відбуваються регулярні експозиції плакатів, є Львівський палац мистецтв. Окрім традиційної щорічної виставки «Український плакат у Львові», яка збирає найкращі плакатні витвори, тут також презентують свої здобутки у царині графічного дизайну мистецькі виші, такі як Українська академія друкарства, Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, Закарпатська академія мистецтв та інші.

Серед інших варто згадати Національний центр «Український дім» у Києві, який у співпраці з іншими інституціями проводить патріотичні експозиції, в тому числі й плакату. Зазначимо, що в Українському Домі діє спеціальна програма «Про_Українське», мета якої поширювати українську культуру та розповідати про видатні її сторінки.

Ще одним добрим прикладом є експозиції плакатних робіт, які організовує Черкаський державний технологічний університет спільно з Художнім музеєм у Черкасах. Так, виставка, що проходила в рамках міжнародної мистецької акції «Вольнанова», у якій взяли участь і студенти, й викладачі університету, була присвячена героїчному спротиву українського народу в російсько-українській війні. Ця акція була набрала широкого розголосу в інтернеті і стала не лише місцем для демонстрації художнього таланту, але й потужним інструментом патріотичного виховання молоді.

Важливу роль у формуванні патріотичного світогляду молоді відіграють мистецькі виставки плакатів, які організовуються мистецькими навчальними закладами безпосередньо у своїх стінах. Такі експозиції відбуваються чи не в кожному виші України, зокрема, в Українській академії друкарства, Львівському національному університеті, Закарпатській академії мистецтв. Мистецькі твори, які супроводжують студентів щодня впродовж певного періоду, мають виховну роль: дають можливість не лише познайомитися з актуальними творами мистецтва, але й замислитися над важливими темами сьогодення.

Висновки. Отже, дослідження показує, що мистецтво відіграє важливу освітню роль у формуванні патріотизму та національної свідомості людини. У цьому контексті важливим є плакатне мистецтво, яке являє собою не лише важливий інструмент психологічного впливу, але й цінний культурний феномен. Патріотичні плакати мобілізують та надихають українців на боротьбу за свободу та незалежність, виховують стійкість та віру у перемогу, стають візуальним виразом єднання та незламності українського народу. У поширенні та популяризації патріотичного мистецтва вагома роль належить виставковим центрам, які експонуючи виставки, гуртують навколо себе людей та стають майданчиком діалогу, освіти та інтеграції творчих середовищ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Луковська О. Виставкова діяльність українських митців у час війни. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*: наук. зб. Вип. 42. Упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов. Рівне : РДГУ. 2022. С.21-28.
2. Луковська О. Український плакат у Львові. Вступна стаття. ЛПМ. 2023. С.2-3.
3. Несторенко Т, Луковська О. Економічний вплив культурномистецьких інституцій на місто. *Conference Proceedings of the 6th International Scientific Conference Problems and prospects of territories' socio-economic development*. April 20 – 23, 2017, Opole. P.199-201.

4. Nestorenko T. Lukovska O. The Role of a Museum in the Development of Local Economy / Contemporary Issues of Culture and Art. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts, Katowice School of Technology. Monograph 7. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2016. P. 110-118.

5. Obraz, wojna, propaganda. Socjologiczna analiza plakatów wojennych. Pod redakcją T. Ferenc, W. Dymarczyka i in. Łódź. 2014. 231 s.

УДК 378.016:793.3](477:519.5)

Олена МАРТИНЕНКО, кандидатка педагогічних наук,

доцентка кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін,

Бердянський державний педагогічний університет,

м. Запоріжжя, Україна

Валерія ВОЛКОВА, здобувачка 3 курсу першого рівня вищої освіти

спеціальності 024 Хореографія,

Бердянський державний педагогічний університет,

м. Запоріжжя, Україна

ЗАКОРДОННІ ПРАКТИКИ НАВЧАННЯ КЛАСИЧНОМУ ТАНЦЮ: ПРИКЛАД ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ

Анотація. У статті актуалізується питання вивчення світового досвіду навчання хореографії в зарубіжних країнах з метою удосконалення змісту та оптимізації структури хореографічної освіти в Україні. Виокремлено аматорську й професійну складові хореографічної освіти в Південній Корейі; зроблено порівняльний аналіз особливостей навчання класичній хореографії в

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Кафедра теорії та методики навчання мистецьких дисциплін

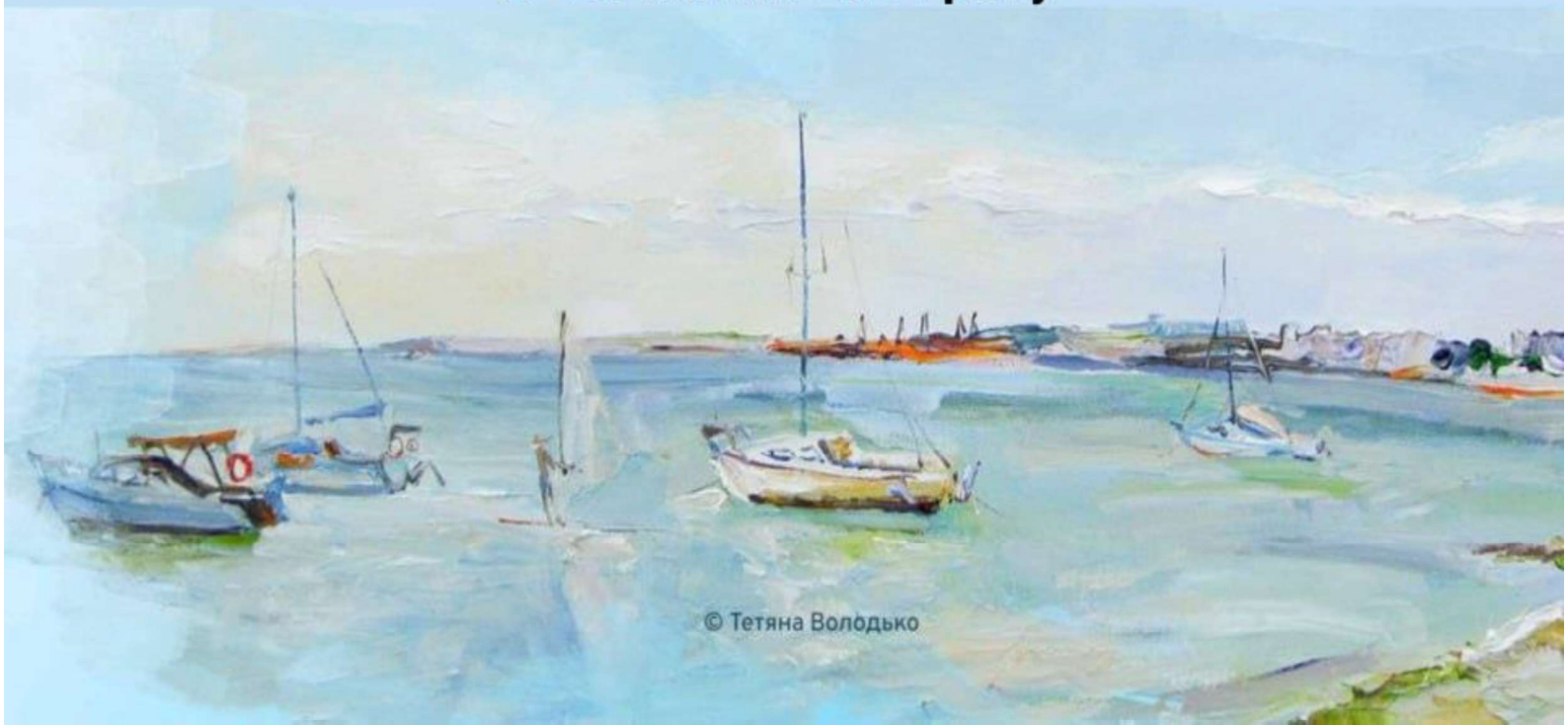

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної конференції

МИСТЕЦТВО ТА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В СУЧАСНОМУ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

19-20 квітня 2024 року

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
Відділ змісту і технологій педагогічної освіти
Інститут проблем виховання
Лабораторія естетичного виховання та мистецької освіти
Національна музична академія України імені П.І. Чайковського
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
Львівський національний університет імені Івана Франка
Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтва
Сілезька академія
Танцювальний центр Прага

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної конференції

**«МИСТЕЦТВО ТА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
В СУЧАСНОМУ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ
ПРОСТОРИ»**

19-20 квітня 2024 року

м. Запоріжжя (університет тимчасово переміщений)

2024

УДК 78.071.5:008](062)

М 65

*Рекомендовано до друку вченою радою Бердянського державного педагогічного
університету (протокол № 21 від 26 червня 2024 р.)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

СИЧКОВА Яна Олександрівна – докторка технічних наук, професорка, проректорка з наукової роботи Бердянського державного педагогічного університету;

ЛЕСИК Анжеліка Сергіївна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, в.о. декана факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету;

БУРНАЗОВА Віра Володимирівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка, доцентка кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету;

ГРИГОР'ЄВА Вікторія Вікторівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету;

ТАРАНЕНКО Юлія Петрівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

АРИСТОВА Людмила Сергіївна – докторка філософії в галузі освіти, доцентка, доцентка кафедри музичного мистецтва Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

ОМЕЛЬЧЕНКО Анетта Іванівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету.

М 65

Мистецтво та мистецька освіта в сучасному європейському соціокультурному просторі : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (19-20 квітня 2024 р., м. Запоріжжя) / [упоряд. В.В. Бурназова, В.В. Григор'єва, А.І. Омельченко, Ю.П. Тараненко]. Запоріжжя : БДПУ, 2024. 218 с.

До збірника увійшли доповіді та повідомлення, у яких відповідно до заявлених секцій розглядаються такі проблеми: «Актуальні дискурси методики викладання мистецтв: традиції та європейська інтеграція», «Бренд та імідж сучасного викладача/учителя мистецтва: соціокультурні тенденції та виклики сучасності», «Міжкультурна комунікація та популяризація національно-патріотичних цінностей в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти», «Відновлення творчості: теорія і практика в умовах невизначеності», «Штучний інтелект та майбутнє мистецької освіти: теорія і практика».

УДК 78.071.5:008](062)

Автори доповідей та повідомлень відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, належність поданого матеріалу їм особисто, правильне цитування джерел та посилання на них. Думки авторів можуть не збігатися із позицією редакційної колегії.

© Колектив авторів, 2024

© Кафедра теорії та методики навчання мистецьких дисциплін, ФППОМ, БДПУ, 2024

ШЕВЦОВА О. Б.

Метод художньо-творчого проекту у викладанні музично-теоретичних дисциплін 108

**МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ В УМОВАХ
ФОРМАЛЬНОЇ, НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

БАКУМ В. А.

Особливості музичної мови у творчості композитора Валентина Сильвестрова 113

БУЗОВА О. Д., БАКУМ В. О.

Вивчення на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» особливості розвитку мистецтва України в епоху бароко 118

БУРНАЗОВА В. В., ГЛАЗУНОВА І. І.

Інструментальна творчість Володимира Івасюка - музичний генофонд самоусвідомлення українців 126

БУРНАЗОВА В. В., ПОНОМАРЕНКО Я. В.

Особливості інструментальної музики в творчості Василя Барвінського .. 131

ГУБА-ПЛОСКІНА А. В.

Інтеграція світової контртенорової методики у сучасну українську вокальну школу 136

ЖЕЛЕЗНИК О. Ф.

Дидактична шпигунська гра «на гостину до розвідника» в музеї «Львів стародавній» 141

КОВАЛЬ К. В.

Національно-патріотичне виховання здобувачів початкової освіти засобами музичного мистецтва 146

КРИВУНЬ Н. С., Mgr.Pavla Kőnigsmarkov (Павла КЕНІГСМАРКОВА)

Роль вибірових освітніх компонентів у формуванні soft skills майбутніх бакалаврів хореографії 150

ЛУКОВСЬКА О. І., НЕСТОПОРЕНКО Т. П., НЕСТОПОРЕНКО О.

Освіта через мистецтво: патріотичні плакати в сучасних експозиціях 155

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ
I Міжнародної науково-практичної конференції
МИСТЕЦТВО ТА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
В СУЧАСНОМУ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ
ПРОСТОРИ

19–20 квітня 2024 року

Упорядник – **Вікторія ГРИГОР'ЄВА**
Редакційна колегія – *В.В. Бурназова, В.В. Григор'єва, А.І. Омельченко,
Ю.П. Тараненко*

*В оформленні титульної сторінки використано фотокопії картин
Тетяни КАРАМФІЛОВОЇ (ВОЛОДЬКО), художниці м. Бердянська,
членкині Національної Спілки художників України*

Підписано до друку 27.06.2024 р.
Формат: 60x84/24. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 10,8. Замовлення №
Наклад 100 прим.

Друк Кафедра теорії та методики навчання
мистецьких дисциплін
69063, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66